

Hoe stoppen we het geweld in de jeugdzorg?

Adviezen van jongeren met ervaring

Inleiding

Vol interesse lezen we de aanbevelingen in het rapport van de commissie De Winter over geweld in de jeugdzorg. Het zijn goede adviezen, maar we denken dat er nog meer nodig is om de jeugdzorg echt veilig te maken. Voor de uitvoering van al deze aanbevelingen is liefdevolle zorg nodig, maar ook extra geld, bijvoorbeeld als de groepen kleiner worden. Daarbij zou er voor ieder kind een steunfiguur moeten komen bij wie hij terecht kan met problemen, waarna deze helpt zorgen dat het geweld stopt. Bovendien missen we de input van jongeren met recente ervaring in de jeugdhulp. In dit manifest geven we daarom aanvullingen op verschillende aanbevelingen uit het rapport. Want we denken graag mee met de politiek, instellingen, de inspectie, het AKJ en de kinderombudsman over hoe we de veiligheid in de jeugdzorg kunnen verbeteren.

Verbeteren van het hulpaanbod aan slachtoffers van geweld in de jeugdzorg

Allereerst pleiten we voor meer ervaringsdeskundigen in de jeugdhulp, mensen die hetzelfde hebben meegemaakt en een bron van hoop kunnen zijn. En voor een training voor alle jongeren met jeugdhulp-ervaring zodat ze hun ervaringen een positieve plek leren geven in hun leven. Daarnaast moeten er verschillende mogelijkheden tot hulpverlening zijn voor alle slachtoffers, bijvoorbeeld EMDR en lotgenotencontact. Ten slotte adviseren we een 'het begint bij mij'-training voor aanstaande ouders met een jeugdzorgverleden. Zij zijn vaak bang om door hun geweldservaringen zelf geen goede ouders te worden. Zo'n training doorbreekt de vicieuze cirkel.

Plaatsing in (gesloten) instellingen zoveel mogelijk voorkomen

Laten we ervoor zorgen dat jongeren minder snel uit huis worden geplaatst, want dat is niet altijd nodig. Dat begint voor ons bij preventie. Bijvoorbeeld door goede vroeg-signalering, screening, meer psychiatrische deskundigheid in de lokale jeugdhulp aan de voorkant én intensieve ambulante hulp aan huis. Daarnaast hopen we dat zo snel mogelijk het actieplan *De best passende zorg voor kwetsbare jongeren* wordt uitgevoerd. Zo komen er alternatieven voor gesloten plaatsing.

Voor jongeren met meervoudige complexe problemen is een passende behandeling nodig, bijvoorbeeld in de landelijke specialistische centra die Kamerlid Lisa Westerveld van GroenLinks voorstelt.

Groepsgroottes verkleinen

Als begeleiders meer persoonlijke aandacht kunnen geven, hoeven jongeren niet zo vaak te worden gesepareerd. Nu staat de groepsveiligheid voorop, en dat gaat soms ten koste van het individu. Deze aanbeveling vinden we dus een heel goede maatregel, mits er meer geld komt om kleinere groepen te kunnen maken.

Zorgdragen voor goed geschoold personeel en pedagogische continuïteit

Er moeten meer mensen op een groep staan, liefst ook goed opgeleide ervaringsdeskundigen. We pleiten voor veel supervisie en intervisie, waarin er volop aandacht is voor wat iemand nodig heeft om zijn werk goed te doen. Zodat er een klimaat ontstaat waarin een kind kan praten en steun krijgt.

Meer samenwerken met ouders en familie

Als je juridisch geen naaste bent, mag je geen melding doen van geweld of andere misstanden bij het kind. Maar de omgeving moet ook een melding kunnen doen, vinden wij. Daarnaast verdient iedere jongere een steunfiguur: een volwassene die hij vertrouwt, bijvoorbeeld een professional uit het wijkteam, een JIM (Jouw Ingebrachte Mentor) of een ervaringsdeskundige die hetzelfde heeft meegemaakt. Iemand die bij hem blijft en zorgt dat hij echt kan meepraten of een klacht kan indienen.

Verbeteren van ondersteuning voor pleegouders

Dat kan onder andere door meer onderlinge steun voor en van pleegouders te organiseren. Bovendien moet er meer toezicht komen op hoe zij het doen. We horen vaak verhalen dat jongeren worden mishandeld in hun pleeggezin, en niemand die het opmerkte.

Betere uitoefening van de rol van de gezinsvoogd

Jongeren zijn regelmatig de dupe van steeds wisselende gezinsvoogden, of voogden die hun werk niet goed kunnen doen omdat ze te veel jongeren moeten begeleiden in te weinig tijd. De jongeren krijgen dan te weinig tijd en aandacht, waardoor er geen vertrouwensband ontstaat. Een voogd moet meer tijd maken voor het kind zelf, en er niet alleen zijn als het niet goed gaat. Persoonlijk contact is belangrijk. Ook af en toe samen een ijsje eten is belangrijk, en langskomen als een kind een diploma heeft behaald.

Bij voogdij betere invulling van de uithuisplaatsing

Ook moet er vaker worden gezocht naar een burgervoogd: een 'gewone' burger die het gezag over een minderjarige krijgt, en geen professional. Een burgervoogd is vaak emotioneel betrokken bij een kind of jongere, wat tot minder wisselingen leidt. Voor deze burgervoogden moet er een goed scholings- en ondersteuningsaanbod zijn.

Een proactief, sterker en onafhankelijk toezicht organiseren

Daar zijn we het mee eens. Het lijkt ons wel verstandig om hierover met de ervaringsdeskundige kinderen en jongeren zélf te praten. Zodat we er samen voor gaan zorgen dat ze een echte vertrouwenspersoon hebben naar wie ze toe kunnen met problemen of klachten. En diegene ook iets kan doen om het geweld te stoppen.

In de jeugdzorg geweld bespreken met kinderen

Het is goed om uit huis geplaatste kinderen weerbaarder te maken en informatie te geven over wat ze kunnen doen als ze te maken krijgen met geweld. Als we maar niet de verantwoordelijkheid bij hen leggen.

Prevalentiestudie uitvoeren naar geweld in de huidige jeugdzorg

We vinden het belangrijk dat dit snel gebeurt en regelmatig wordt herhaald. Zo kunnen we kijken of we de jeugdzorg met elkaar echt veiliger maken.

Wat mist er in het rapport?

- Professionals moeten werken vanuit hun hart en liefdevolle hulp geven.
- Een plan van aanpak voor de korte termijn: deze aanbevelingen zorgen er niet voor dat het voor kinderen nú al veiliger is.
- Alle adviezen vragen om veel tijd en geld. Wie gaat dat betalen? En hoe zorgen we voor meer maatschappelijk draagvlak om de aanbevelingen te kunnen realiseren?
- De politiek moet praten met ervaringsdeskundige jongeren zelf, niet alleen met hulpverleners.
- Er moet aandacht zijn voor betere diagnoses en matching: welke zorg is geschikt voor dit kind? Is hij meer geschikt voor een pleeggezin of voor een instelling?
- Laat een jongere niet al los bij 18 jaar, maar begeleid hem tot de Big Five geregeld is (support, wonen, werk en school, inkomen en schulden, zorg en ondersteuning). Durf eventueel de wet te veranderen, zodat jongeren tot 21 jaar begeleiding krijgen.

Met vriendelijke groet,

Augeo Jongerentaskforce*
ExpEx (Experienced Experts) **

** Een groep jongeren die samen met professionals, beleidsmakers en vrijwilligers probeert om huiselijk geweld en kindermishandeling aan te pakken.*

*** ExpEx zijn getrainde jongeren die zelf ervaring hebben in de jeugdhulp en zich inzetten als ervaringsdeskundig maatje van jongeren en/of adviseur van instellingen en overheden.*